UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

An auctoritate propria possit fieri Divortium? paragrapho. 6.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

Visual Library

11. At idem Hurtadus *a* citans Rebellium, & Cajetanum meritò ait, non poſſe; quia cùm ipſa certò fregerit viro fidem, jam cecidit à Jure expoſcendi ſibi fidem; Divortium enim verè non eſt pœna, ſed quaſi effectus neceſſariò ſequens ad fideifractionem, ſine Jure autem virum cogere ad ſecum habitandum, nequaquam valet uxor.

a G. Hur. l. c.

§. VI.

An auctoritate propria fieri poſſit Divortium ob adulterium?

1. NOn ignoro, nobiles aliquos Doctores *b* docere, te, etiam ſi certò ſcias tui conjugis adulterium, non poſſe eum à toro, & cohabitatione depellere, niſi accedat Judicis ſententia.

2. Sed, nec ignoro, alios *c* non minus nobiles, velle contrarium, ſcilicet te ſcientem conjugis adulterium poſſe, nulla præcedente ſententia, ab illo decurrere: ſecluſo tamen ſcandalo, ſive adulterium ſit publicum, ſive occultum, ſive ex cauſa adulterii, ſive ex aliis cauſis pro temporali Divortio mox explicandis.

3. Me cùm his poſterioribus ſentire cogit ratio duplex, Prima, quia in Sacro Textu *d* dicitur: *Ubicunque eſt Fornicatio, vel Fornicationis ſuſpicio* (ſanè violenta, ut modò dixi) *liberè dimittatur uxor.* Notas illud, *(liberè)* quæ enim eſſet tua libertas, ſi tibi Judex eſſet implorandus? Secunda, quia, ut toties dictum eſt, frangenti fidem, fides non eſt ſervanda in omnibus contractibus civilibus, etiam auctoritate propria, & in foro conſcientiæ; ergo, & in caſu noſtro, cùm Jus divertendi, ut modò indicavimus, non ſit pœna à Judice infligenda; illam enim ſolùm ipſe declarat, ſed eſt quaſi effectus neceſſariò procedens à fide non ſervata. Addam, & rationem tertiam ductam ab exemplo Sancti Joſeph, volentis propria auctoritate relinquere Sanctiſſimam Virginem, ut probat Maldonatus. *e*

4. At in Sacris Canonibus vetatur, fieri Divortium abſque auctoritate Judicis?

Reſpondeo, falſum id eſſe, & aliquibus Textibus, qui de hac re circumferuntur, aptè reſpondet Caſtrop. *f*

b Pont. lib. 9. c. 18. Av. l. c. V. Explicatur.
c Sanc. li. 10. matr. d. 12. nu. 31. Caſtro. lib. 3. de ſponſ. p. 6. §. 4. nu. 2. Leand. d. 26. matr. q. 40. & 41.
d Cap. Dixit Dominus 32. qu. 2. n. 2.
e Maldonat. in primum c. Matth.
f Caſtr. l. c.

5. Dictum autem eſt (ſecluſo ſcandalo) quod certè evitabitur, ſi conjux ſimulando graves cauſas abeat in loca longinqua, ubi ejus Matrimonium ignoratur.

6. Quæres. Eſtne alius modus vitandi ejuſmodi ſcandalum?

Reſpondeo, apud Doctores hunc modum paſſim lego; ſed certè puto, id dici loco exempli: quare, ſi aliud occurrat, illo utere. Ego ſanè tanquam modum ſufficientem approbarem, ſi conjuges per aptam æquivocationem ſimularent, ſe velle communi conſenſu caſtitatem ſervare, vel quid ſimile quod amovere poſſit à Fidelibus ſuſpicionem delicti, ſi quando eſt occultum, in altero conjuge, & quo tolleretur aliis anſa deſerendi conjuges ſine cauſa.

De ſimili ſcandalo fugiendo, vide Caſtropal. *tract.* 16. *d.* 2. *p.* 7. *num.* 9. (quem ſequitur Gibalinus *de Clauſura d.* 2. *cap.* 11. *num.* 55. *folio mihi* 235.) qui Caſtropalaus cùm dixiſſet, ſi quis abſque gravi difficultate non poteſt probare nullitatem veram ſuæ profeſſionis, poſſe ipſum fugere à religione, &c. ſic addit. Limitant hæc Leſſius, Suarez, niſi oriatur ſcandalum. Sed rarò, vel nunquam ex tali fuga orietur ſcandalum ſub obligatione vitandum: tum quia rarò inde ſumunt alii occaſionem fugiendi abſque legitima cauſa: tum, quia ipſe legitimè fugiens uteris jure tuo; à quo uſu ſine gravi damno abſtinere non potes, &c. Hæc Caſtropalaus.

Quid ſi nullitatem probare abſque difficultate poſſem? Reſpondet ibidem Caſtropalaus, te ſub mortali fugere, antequam probes, non poſſe. Poſſe adhuc ſine mortali dicit Gibalinus loc. cit. idque propter rationes jam dictas, quæ videntur etiam hic militare. Uterque tamen convenit, poſito quòd fugeris, eſto peccaveris, non teneri ad religionem reverti.

6. Si conjux ob adulterium occultum relictus querelam apud Judicem deponat, ſe injuſtè relictum eſſe, qua ratione ſe gerere debeat conjux alter, qui juſtè eum deſeruit, & ſimilia multa, quæ pertinent ad forum externum, legi poterunt apud citatos.

7. Illud hìc ne te prætereat, convenire omnes, conjugem adulterum obligari ad reconciliationem cum conjuge innocente,

quandocunque innocens velit, ſi ſeparatio facta ſit auctoritate propria; At, ſi facta ſit auctoritate Judicis, non omnes Doctores in eadem eſſe ſententia; Nam aliqui apud Sanch. *a* tenent, ſi innocens acceptavit ſententiam Judicis de Divortio, ipſum adulterum non obligari amplius ad reconciliationem; unde poſſe, innocente invito, Ordines Sacros ſuſcipere, Religionem profiteri, cœlibem manere in ſæculo, &c. quia innocens per acceptationem ſententiæ de Divortio, remittit mutuam ſocietatem, ad quam alius obligabatur. Alii *b* tamen tenent ipſum adulterum per ſe obligari ad reconciliationem, neque poſſe prædictos ſtatus eligere, dum ſubeſt reconciliationis ſpes, de qua ſpe mox *c* dicemus in ſimili. Ratio eſt, quia ſententia de Divortio, cùm ſit declaratio Juris, non poteſt plus concedere quàm ipſum Jus naturæ concedit, at de Jure naturæ adulterium nullo modo eximit adulterum à ſua obligatione manendi cum ſua; ſecus ex delicto commodum reportaret, ergo, &c. Illud autem, quod dicitur: innocentem per acceptationem ſententiæ remittere mutuam ſocietatem; falſum omnino eſt; quia gratis dicitur.

a *Sanc. lib. 10. matr. d. 10. nu. 2. & 10.*

b *Sanch. l. c. Caſtrop. d 3. de ſponſ. p. 6. §. 7. n. 1. alios citans.*

c *Infra §. 7. num. 7.*

8. Hæc poſterior ſententia eſt omnino excipienda, priorem vocat non improbabilem loco cit. Caſtrop. ſed mihi, pace tanti viri, videtur ob rationes modo dictas, improbabilis.

Dixi autem (*per ſe obligari*) nam, quando rationabile periculum eſſet, ne ipſe conjux, quamvis aliàs nocens, occideretur, vel iniquè crudeliterve tractaretur, ſi ad conjugem innocentem rediret, ſanè *d* non obligabitur; ſed id per accidens eſt, ex illo ſcilicet capite, quod mutua ſocietas conjugum nunquam cenſetur, fuiſſe promiſſa cum tanto periculo. *e*

d *Caſtrop. l. c. n. 3.*

e *Caſtrop. l. c. n. 3.*

§. VII.

Cauſa celebrandi Divortium ad tempus.

1. EAs generatim ad unam cauſam damni gravis reduci, vel in ſpecie ad tres, puta ad hæreſim, ad ſol citationem ad peccandum, & ad ſævitiam nuper dixi §. 1. num. 3. Dixi item has tres cauſas inducere ſeparationem conjugum ad illud dumtaxat tempus, quo illæ durant, ibidemque hujus doctrinæ rationem breviter quantum fuit ſatis, indicavi. Nunc ergo aliquid de ſingulis, ſcitu, vel explicatu dignum ſuperaddamus.

PRIMA CAUSA.

Hæreſis.

2. Cùm ratio, cur propter hæreſim, ut & propter Apoſtaſiam à fide quam ſpirituale adulterium appellare conſuevimus) ſeparari poſſit conjux, ſit, ne ex cohabitatione cum hæretico, alter periculum ſubeat infectionis, proleſque malè educetur, ideo, etiamſi in aliquo peculiari eventu hoc periculum non eſſet, non propterea Catholicus divertere vetabitur: ſatis enim eſt, ut periculum adſit, ut plurimum. Nomine autem hæreſis intellige veram, & pertinacem, qua ſcilicet hæreticus correctionem non admittat, ſeu illam admittere paratus non ſit.

4. Hic autem nota, quamvis non omnes conveniant, poſſe propria auctoritate fieri Divortium ob adulterium carnale, ut §. præced. vidimus, omnes tamen convenire, poſſe ob adulterium hoc ſpirituale. Ratio fortaſsè eſt; quia id ab ipſo jure conceditur, vel, quia in hoc magnum eſt periculum contagii. Ita Sanch. *f*

f *Sanc. l. 10. matr. d. 15. n. 6.*

4. Adde conjugem ſeparari non ſolùm poſſe à conjuge hæretico, verùm etiam *g* obligari, quando re ipſa dictum periculum adſit, quia conjux tenetur, ſaltem graviſſimum hoc infidelitatis periculum vitare. Benignius loquitur Caſtropal. credit enim tunc eſſe hanc obligationem, quando duo concurrunt, puta, quando conjux hæreticus Catholicum niteretur pervertere, & quando graviſſimum eſſet periculum aſſentiendi. Ipſum lege; Si ejuſmodi periculum non ſit, immò adſit ſpes converſionis dicti Hæretici, poſſe Catholicum, ſi velit, cum eo cohabitare, meritò ſuſtinet Averſa. *h*

g *Caſtr. d. 3. matr. p. 6. §. 8. n. 2. citans Sanch. Coninck. Layman.*

h *Aver. q. 23. matr. ſec. 9. V. Secundo.*

i *Sanc. lib. 10. matr. d. 16.*

5. Quod autem in adulterio ſpirituali utriuſque conjugis non detur compenſatio delictorum (ſicuti dari diximus in adulterio carnali) nec in ſpirituali unius cum carnali alterius, juvat breviter meminiſſe, nam cæterum latè id proſequitur Sanch. *i* & breviter Caſtropal. *k*

k *Caſtrop. l. c. n. 1. quibus adde Pont. lib. 9. c. 13. q. 23. matr. ſect. 5. V. Potius.*

De

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN